

Samorząd terytorialny na świecie (35). Islandia

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 10, listopad 2017 15:29

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odslony: 4272

Wyspa ognia i lodów. Kraj, gdzie na obszarze 103 tys. km kw. żyje zaledwie 265 tys. ludzi. Kraj, gdzie mieszkańcy nie mają nazwisk rodowych, a książka telefoniczna jest ułożona wg imion. Według sondaży, Islandczycy są jednymi z najbardziej szczęśliwych ludzi na Ziemi.

Historycznie Islandia była częścią Królestwa Duńskiego, a pełną niepodległość uzyskała dopiero 17 czerwca 1944 roku. W 1904 roku ustanowiono autonomię, a w 1918 roku Islandia stała się suwerennym państwem. Przed panowaniem Danii, Islandia była częścią Królestwa Norweskiego.

Islandia jest republiką. Funkcje głowy państwa sprawuje prezydent, wybierany w wyborach powszechnych. Władza ustawodawcza należy do prezydenta i parlamentu (Althing). Premiera powołuje prezydent. Islandzki Althing jest najstarszym parlamentem na świecie.

Jeśli chodzi o tradycje samorządowe, to tak jak i w innych krajach nordyckich, także w Islandii mają bardzo długą już tradycję. Znaczenie samorządu jest głęboko ugruntowane, bardziej nawet niż w innych krajach Europy Zachodniej. Islandzkie tradycje samorządowe sięgają swymi pradziejami aż X wieku, a zatem zaraz po zasiedleniu wyspy, kiedy to lokalne społeczności same regulowały swoje sprawy. W XIII wieku kompetencje tych pra-samorządów zostały jednak wyraźnie ograniczone na rzecz władzy centralnej. Nie było to zjawisko szczególnie nowe, gdyż wraz z rozwojem państwa ten proces występował w całej Europie. Sytuacja, w której samorządność była mocno ograniczona utrzymała się do XIX wieku. 4 maja 1872 r. królewskim dekretem o władzy lokalnej ustanowiono okręgi (hrepper), ale w odróżnieniu od pozostałych krajów nordyckich nie bazowały one na granicach gmin wyznaniowych. Autonomia i prawo decydowania o sprawach miejscowych i odpowiedzialność za nie stało się podstawowym prawem władzy lokalnej.

1 stycznia 2004 roku Islandia wprowadziła nowy podział administracyjny państwa. Ta ważna decyzja zburzyła dotychczasową mającą głębokie korzenie historyczne, terytorialną strukturę administracyjną kraju. Obecnie Islandia dzieli się na 8 regionów (landshluta) i 104 gminy (sveitarfelag), które zajmują się oświatą, transportem i zagospodarowaniem przestrzeni. Na szczeblu regionów funkcjonuje administracja rządowa, natomiast w gminach władza publiczna należy wyłącznie do organów samorządu terytorialnego.

Obecnie funkcjonują 22 samorządy miejskie i 82 gminy wiejskie. Następuje wyraźna tendencja zmniejszania liczby jednostek podziału terytorialnego zarówno na szczeblu regionów, jak i gmin. W latach 1990 - 2003 nastąpiło zmniejszenie gmin o prawie połowę (1950 - 299 gminy; 1996 - 170 gminy; 2000 - 124 gminy).

Do roku 2004 funkcjonował na Islandii podział na 23 okręgi (syslur). Ponadto istniało 105 gmin, w tym 22 miasta i 88 gmin wiejskich. Dodatkowo na Islandii funkcjonują różne podziały kraju do celów specjalnych, sądowych (8 dystryktów), policyjnych (25 okręgów), lecznictwa (8 okręgów), opieki zdrowotnej (31 okręgów), podatkowych (9 okręgów). W regionach przedstawicielem rządu jest komisarz regionu. Reprezentuje on rząd i nadzoruje samorząd lokalny. Wiele uprawnień komisarza wiąże się z tradycją historyczną, która od roku 1989 nie odróżnia wyraźnie funkcji administracyjnych od sądowniczych. Po ich oddzieleniu nadal kompetencje przedstawicieli rządu w terenie pozostają dość charakterystyczne i niespotykane w innych państwach. Bowiern w zakresie ich kompetencji pozostaje m. in. nadzór i pobór podatków na rzecz Skarbu Państwa i organów samorządowych oraz ich podział pomiędzy budżet centralny a samorządy. W wielu przypadkach komisarz nie ma bezpośredniego wpływu na funkcjonowanie nadzorowanych przez niego agend i instytucji rządowych. Jego wpływ jest pośredni, poprzez nominowanie osób wchodzących w skład organów zarządzających ich działalnością. Są to m. in.

Samorząd terytorialny na świecie (35). Islandia

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: piątek, 10, listopad 2017 15:29

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odśłony: 4272

zarządy szpitali czy też zarządy centrów medycznych. Nadzór nad samorządem lokalnym sprowadza się do badania legalizmu podejmowanych przez samorząd decyzji i działania zgodnego z prawem. Idea organizacji i funkcjonowania samorządu terytorialnego opiera się na jego autonomii, rozumianej jako prawo do zarządzania swoimi sprawami na własną odpowiedzialność. Samorząd terytorialny na Islandii istnieje w podstawowych 31 jednostkach podziału terytorialnego tj. miastach i gminach wiejskich. Samorząd tworzyć może związki ponad gminne, których celem jest wspólne prowadzenie usług czy spraw na rzecz mieszkańców przez dwie lub więcej gmin. W podstawowych jednostkach podziału terytorialnego władze publiczne należą do rad wybieranych w wyborach powszechnych. Rada zarządza wszystkimi sprawami lokalnymi stosownie do postanowień ustawy, w tym decyduje samodzielnie o wydawaniu środków pochodzących z podatków gminnych. Kadencja Rady trwa 4 lata, a jej posiedzenia są jawne.

Osoba, która jest zameldowana w danej gminie uważana jest za jej mieszkańca. Gminy zapewniają szereg usług swoim mieszkańcom. Aby korzystać z usług w gminie należy mieć meldunek. Wniosek meldunkowy można składać w Urzędzie Gminy, oraz w Krajowym Rejestrze Ludności. Obcokrajowcy powyżej 18 roku życia, zameldowani przez ostatnie 5 lat na stałe w Islandii, mają prawo do głosowania w wyborach samorządowych.

Źródło: scenotacja.comicgenesis.com/ www.islandia.org.pl www.mcc.is przekladislandzki.pl
www.reykjavik.msz.gov.pl